

MALEİN ANHİDRİDİNİN STİROLLA BİRGƏ POLİMERİNİN İŞTİRAKI İLƏ BOYAQ MADDƏSİNİN SULU MƏHLULUNDAN SORBSİYA ETMƏ XASSƏSİ

G.A. Əliyeva, E.O. Əkbərov

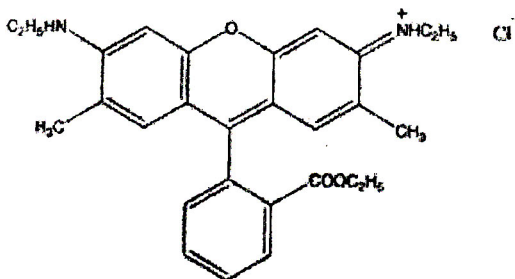
Bakı Dövlət Universiteti
guleraliyeva39@gmail.com

Müasir dövrdə sintetik boyaq maddələri toxuculuq, xalçaçılıq, qida, rezin, plastik kütlə və s. istehsalında geniş istifadəsi onların mütləq su hövzələrinə yayılmasına səbəb olur. Hazırda çoxlu sayda boyaq maddələri istehsal olunur ki, onun müəyyən qədəri tullantı şəklində ətraf mühitə atılır. Sintetik boyaq maddələri mürəkkəb quruluşlu üzvi birləşmələrdir. Müxtəlif amillərin təsirinə qarşı davamlıdır. Boyaq maddələri suda ya uzun müddət qalır, ya da zəhərli birləşməyə çevrilir. Suyun rənginin dəyişməsinə səbəb olur, bu da fotosintez prosesinin getməsinə maneəçilik törədir. Beləliklə, tullantı sularının boyaq maddələrindən təmizlənməsi vacib məsələlərdəndir.

Malein anhidridinin stirolla birgə polimerinin çoxatomlu spirtlər və poliamidlərlə qarşılıqlı təsiri nəticəsində anhidrid həlqəsi açılır və tərkibində reaksiya qabiliyyətli funksional qrup saxlayan tor quruluşlu polimerlər alınır. Bu cür polimerlər ağır metal ionlarının və müxtəlif boyaq maddələrinin sulu məhlullarından sorbsiyası üçün istifadə oluna bilərlər.

Təqdim etdiyimiz işdə boyaq maddələrinin sulu məhlullarından sorbsiya etmək üçün istifadə olunmuşdur. Boyaq maddəsi kimi Rodamin-6G-dən istifadə etmişik. Boyaq maddəsinin məhlulunu hazırladıq. Hazırlayarkən 0,2 q miqdarda Rodamin-6G boyaq maddəsindən götürüb, 1 l distillə suyunda həll edib və 200mq/l qatılıqlı boyaq məhlulunu əldə etdik. Əldə etdiyimiz boyaq məhlulunu 10 ədəd 25ml-lik kolbalardan istifadə edərək müxtəlif ölçülərdə məhlulundan götürüb pH-6 ilə kolbada qeyd olunan cizgiyə qədər durulaşdırdıq.

Alınmış məhlulları $\lambda=540\text{nm}$ dalğa uzunluğunda optiki sıxlıqlara əsasən dərəcəli əyrini qurduq.

Şəkil 1. Rodamin-6G BM-nin quruluşu